

reeds nadruk op gelegd, dat ook Maria van het huis van David moet zijn geweest. En als straks de Engel tot Maria zegt: ik zal Hem den troon van zijn Vader David geven vs 32, blijkt duidelijk, dat Lucas van Maria's afkomst van David uitgaat. Gabriël naar Galilea wijst dus op het feit, dat de Heere zijn belofte van Jes. 11 in vervulling doet gaan: Want er zal een rijze voortkomen uit de afgehouden tronk van Isai en eene scheut uit zijne wortelen zal vrucht voortbrengen, vs 1. Het huis van David was in groote verachting. Maar de Heere denkt aan zijn verbond (Luc. 1: 29, 30). Van Maria wordt uitdrukkelijk gezegd, dat zij maagd is. Haar verloving met Jozef maakt haar voor de wet tot zijn vrouw. Ontrouw werd als echtbreuk beschouwd (Matth. 1: 19). Het nieuwe, dat de Heere nu gaat werken, is, dat dit kind geboren wordt uit een maagd. Dat is inderdaad iets nieuws. Het geval van Zacharias en Elisabeth was niet nieuw. Zoo had de Heere reeds aan Abraham en Sara gedaan. Hoewel hun lichamen reeds dood waren, had de Heere toch uit dit dorre echtbaar een levenden zoon verwekt. Dat feit van leven uit den dood is voor Abraham tot een grooten troost geweest toen hij Izak moest offeren. Zoals wij lezen in Hebr. 11: 18, dat hij overlegde dat God machtig was hem ook uit de dooden op te wekken 't Was de zonde van Zacharias, dat hij een teeken begeerde. Hij had den Heere moeten gelooven op zijn woord. En de geschiedenis van Gods openbaring had voorbeelden genoeg gegeven, dat dit bij God niet onmogelijk was.

Bij Zacharias en Elisabeth is er herbaling, geheel in overeenstemming met het karakter van de O.T. openbaring en met heel den dienst der ceremoniën.

Maar hier bij Maria is iets geheel nieuws. De Engel spreekt tot haar als begunadigde. Daarmede geeft hij te kennen, dat Maria in het bijzonder is een voorwerp van Gods gunst. Haar is van 's Heeren wege een groote onderscheiding te beurt gevallen. Het is bekend, dat de Latijnsche vertaling van de Schrift, de Vulgata, hier zegt: Maria, vol van genade. En de Roomsche Kerk interpreteert dit dan in een zin, alsof Maria begiftigd was met genade, om deze uit te deelen. Heel de tendenz van de Roomsche theologie is, om Maria naast Jezus te plaatsen. Daarom moeten wij nuchter het begenadigd zien in verband met haar ontvangenis van den Heiland. Maria heeft haar plaats in de geschiedenis van de Kerk hier op aarde. Daar wordt haar plaats bepaald. Maar aangaande Maria's positie in den hemel openbaart Gods Woord ons niets. Daarom kunnen wij er ook niets van zeggen, mogen wij er niets over fantaseeren. In den dag der dagen zullen we Maria's plaats in den hemel wel zien.

Het begunadigd vindt zijn verklaring in het: de Heere is met u.

Maria is ten diepste ontsteld door deze woorden van den Engel. Zij kan onmogelijk nagaan, wat deze groet heeft te beteekenen. De Heere komt in Zijn openbaring o n v e r w a c h t. Als Hij iets nieuws op de aarde gaat brengen, dan wordt de mensch er zóó vóór geplaatst. Gods openbaring brengt Maria geheel en al in verwarring, maar de Engel zegt nogmaals: vrees niet, Maria, want gij hebt genade bij God gevonden. Deze herbaling accentueert de gunst, die Maria van den Heere heeft ontvangen. Maria wordt hier gezet in het licht van Gods ontferming, zij is vóórwerp van Gods barmhartigheid.

De Engel gaat aan Maria dan uitleggen waarin Gods genade jegens haar bestaat. Hij belooft haar een zoon, die groot zal zijn en de Zoon des Allerhoogsten genaamd zal worden. Hij zal onder de menschen toch Zijn plaats innemen. Hij krijgt den troon van vader David. Hij zal voor eeuwig Koning zijn over het huis van Jacob.

Zóózeer wordt hier de mensch van het initiatief uitgesloten, dat Maria ontzegd wordt het voorrecht, dat Eva heeft gehad. Eva gaf haar zonen namen, maar de naamgeving van Maria's Zoon is zoowel aan Maria (vs 31) als aan Jozef (vs 21) verboden. Dit recht heeft de Heere Zichzelf voorbehouden. Want in den naam, dien Hij dragen zal, zal uitkomen, dat het alleen de Heere is, die de verlossing van Zijn volk bewerkt. Zijn naam zal zijn: Jezus. Deze naam is in het Hebreeuwsch: Jhvh redt d.i. de Man, door Wien de Heere ruimte maakt, redding, behoudenis, zaligheid werkt²⁾.

K. MEIMA.

²⁾ Greijdanus, a.w. I, 48.

Christelijke stijl in onzen huiselijken zang

Een verzoek van den redacteur van dit blad is meer dan een uitnodiging: is een Aufforderung, zum Tanz of zum Streit — om het met hem eens of oneens te zijn. Weigeren om hier iets naders te vertellen over onzen jongsten zangbundel: „En nu..... allemaal!" zou dus onbehoorlijk zijn. Maar het ingaan op zulk een uitnodiging is overigens geen al te zware last, en de voorgenomen dankbaarheid van de eerstgenoemde kan moeilijk grooter zijn dan van schrijver dezes.

Inderdaad heeft bij het samenstellen van dezen zangbundel voor de Christelijke gezinnen en vereenigingen een ongewoon ideaal voorgezet: ongewoon althans op dit „levensterrein". Het ging ons om wat in de wandeling heet „voortgaande reformatie", en

dat op het veld van den huiselijken zang. Dat is dus een beetje strijd tegen den ouden mensch, de kruisiging van eenig vals zingend vleesch, een weinig meer luisteren naar het Woord, een wat intenser genieten van Gods schoone scheppingsgaven. En hierdoor een geloovige poging om onze gezinnen een wat meer Christelijken levensstijl te geven, de samenbindende kracht daarvan beter te benutten. Het voorwoord van den bundel legt hiervan nader rekenschap af. Of de samensteller en zijn medewerkers geslaagd zijn blijve aan het oordeel van zangers en spellieders overgelaten.

Nu zijn er twee methoden om een object in het oog te doen loopen. Men kan den achtergrond verduisteren, waardoor het object relatief goed uitkomt. Men kan ook object-met-achtergrond juist belichten. Deze laatste methode preferenceeren we.

En dan moet direct opgemerkt worden dat in dezen bundel gebroken is met de gebruikelijke tegenstelling tusschen een zgn. geestelijk en een zgn. wereldlijk lied. Deze tegenstelling, die bijna van Thomas van Aquino dateert, trekt een hoogen muur tusschen liederen die zich bewust bezighouden met 's menschen relatie tot God enerzijds, en liederen die den mensch bezingen in zijn relatie tot de schepping anderzijds. De eerste groep, de zgn. geestelijke liederen, zingen tot God en

DEUTERONOMIUM 26: 7—10.

(naar Beza: „Les saintes cantiques", 1595)

Toen riepen wij den HEERE aan.
De HEERE heeft onze klacht verstaan.
Zijn hooge arm heeft ons' ellenden
en d' onderdrukking willen wenden.

Door grooten schrik en sterke hand
bracht Hij ons uit Egypteland.
Hoe lief heb ik den HEER, mijn Sterkte,*
Die door Zijn wond'ren dit bewerkte.

Hij heeft aan Zijn Verbond gedacht
en ons tot deze plaats gebracht.
Zie, van de vrucht de eerstelingen;
'k zal vroolijk van dit goede zingen.

Melodie: Psalm 9. A. v. B.

* Ps. 18: 2.

over God (als ze goed zijn), maar bezingen veel vaker de menschelijke religieuze ervaring, het menschelijk geloof, de twijfel, de vrees en utreding. De tweede groep, de zgn. wereldlijke liederen, bezingen in het beste geval de natuur, het vaderland, historische gebeurtenissen, enz., maar dalen al spoedig af tot romantiek, erotiek, sentimentaliteit en schunnigheid. Als gezegd: er is in dezen bundel bewust en consequent gebroken met deze oude tegenstelling. Deze tegenstelling immers is, voor wiens blik door de Schrift is verscherpt, fictief geworden. Er is geen sprake van een deel van ons leven dat „vroom" is en op God betrekking heeft, — en een ander deel dat buiten God omgaat. Een ketting is niet sterker dan zijn zwakste schakel, en een leven dat gedeeltelijk voor God verborgen wordt loopt gevaar geheel in de duisternis te geraken.

Dit laatste blijkt daaruit, dat menschen die hun leven bewust in een „geestelijk" en een „wereldlijk" deel trachten te knippen, in hun zgn. geestelijke liederen gevaar loopen zich zeer ongeestelijk uit te leven. Het gaat dan immers niet meer om Gods eer, maar om onze redding; niet meer om Gods Woord, maar om ons vrome-woord; niet meer over het geloof in onzen Zaligmaker, maar over het geloof in onze geloovigheid; niet meer om Gods beloften, die zeer vast zijn, maar om onzen twijfel, die zeer..... ongehoorzaam is; niet meer om 's HEEREN goedertierenheid die in eeuwigheid is, maar om onze christendugden; niet meer om Gods komend Koninkrijk, maar om onzen organisatie-drift, die alle terreinen, kringen en vlakken eens eventjes opsiecht voor „de Kerk"; niet meer om het juichen over Gods groote daden in Zijn heilsgeschiedenis, maar om sentimenteel te zingen van een kindeke dat „in ons" geboren moet zijn; van „blijde adventsweken" waarbij de gedachte aan den wederkomenden Christus eigenlijk verloren is; van een gekruisigde en gestorven Jezus, over Wiens blijde opstanding en hemelvaart pas weer gezongen mag worden wanneer het grillige, gecompliceerde „kerkelijk jaar" het aangeeft, en Wiens zitting aan Gods rechterhand in zulke maanden vergeten schijnt, hoewel Hij komen zal om te oordeelen ook hen, die zich in eigenwillige vroomheid een jaarlijksch hergebeuren scheppen van wat daar geschied is, in stede van te zien de ontwikkeling van het heilsprogram, dat inmiddels reeds twintig eeuwen gevorderd is.

En zoo is het voor hem, wiens gezicht door Gods Woord is verhelderd, plotseling duidelijk dat de mensch, die beurtelings zijn relatie tot God beleeft en zijn relatie met „de wereld" bezingt, eigenlijk in beide gevallen slechts met zichzelf bezig is. Het hooge woord moet eruit: het zingen van vele, vele liederen vol teere bevindelijkheid, bange vrees, duistoren twijfel, aandoenlijke Bethlehem-tafreelen, is precies even humanistisch,

precies even wereldgevoeligmogig en ongeestelijk als het galmen van liederen over een „land, dat nooit verwonnen heeft gebukt of het hief zich op met groter kracht", precies even groote laria als 't radio-strantlied, als de amoureuze liedekens uit Bredero's tijd, als de chauvinistische humbug die elk vrij of onvrij volk zingt. In beide gevallen immers draait alles om den mensch en zijn afgoden: zijn land, zijn liefde, zijn volk, zijn gevoelens, zijn „godheid", zijn heden, verleden en toekomst.

Wij hebben ons daarom bij het samenstellen van „En nu..... allemaal!" bezonnen op de vraag: maar wat zingt nu de Christen als hij „in zijn huis zit", klaar met zijn dagtaak, bezig met zijn kinderen? Wat zingen onze jongens en meisjes in de pauze van hun jeugdvereeniging, rond harmonium of piano? Wat zingen onze menschen op hun feestavondjes, onze kinderen op de Christelijke school?

En dan oriënteeren we ons op de Schrift. „Alles is Uwe, maar gij zijt van Christus, en Christus is Gods". Dan voegen we in onzen zangbundel het Schriftuurlijke lied samen met ons liefdeslied; dan passen onze belijdende zangen bij de Valeriusliederen, en ook bij de liederen voor moeder en kind; dan kunnen ons ontspanningslied en onze paalm rustig samengaan. Want in al deze liederen zingt een kind van God nu eens tot zijn hemelschen Vader, dan over diens schoone schepping, over het van Hem ontvangen vaderland, over zijn goddelijk beroep, over het meisje, de vrouw, die hem door des HEEREN hand is toegebracht; over alle vreugden in dit schoone leven, die hem ondanks zijn zonden om Christus' wil gelaten zijn; of hij vertelt zijn kleuters het verhaal van de zeven rikkertjes, van het karretje op den zandweg, en van de sterren, die door den HEERE alle bij name genoemd worden.

Wat een ballast van gewichtigheid en godsdienstigheid valt er van ons af, als we ook in dezen „als de kinderen worden". Zoo blij zijn met alle gaven, dat de conversatie vergeten wordt, dat kan immers slechts het kind. „Alles is uwe" — wat een étalage vol geschenken: gezondheid, liefde, huiselijke haard of vacantie, kerkgang, vrienden, vrede of schoonheid, betrekking, arbeid en kinderen. „Maar gij zijt van Christus" — en daarom zijn al die gaven goed en is niets verwerpelijk, mits met dankzegging genomen. „En Christus is van God" — Hij versloeg definitief het slangenzaad en is bezig voor ons plaats te bereiden in een nieuwe wereld, waartoe Hij alles aan Zich onderwerpt, tot en met den dood, om daarna dit herschapen paradijs Zijn Vader aan te bieden.

Tot slot de vraag: behoort tot dien Christelijken levensstijl, welke zich in ons lied wil doen gelden, niet een specifieke, eigen vorm? Is niet uitsluitend datgene zingbaar, wat door een Christen bewust voor dat doel is geproduceerd? Behoort de Christen, die zich uitzingt over de liefde, de schepping, zijn arbeid, daartoe niet een eigen taal, een eigen melodie te scheppen? Deze vraag kwam in dit verband reeds uit een zeer geachte pen vloeden, van iemand onder de broederen, wiens initialen den naam van den Koninklijken Zanger des ouden testamenten spellen. „Of zullen wij", zoo schreef deze, „met niet-geloovigen komen tot hetzelfde lied, alleen gezongen uit een andere gesteldheid des harten?"

Iemand betoogde eens zeer terecht: dat een Christen en een niet-Christen op radicaal tegengestelde wijze een broodje koopen, betalen, eten en genieten. Maar dit impliceert toch niet een geloofsbelijdenis in den bakkerswinkel? — Zoo is er een hemelsbreed verschil tusschen een geloovige en een ongelooovige, wanneer zij beiden constateeren dat het mooi weer is; of wanneer zij beiden een deuntje fluiten onder het werken, of wanneer zij hun kinderen zoet houden, hun kippen voeren of op koninginnedag het Wilhelmus zingen. Maar bij al deze gelegenheden is toch geen aparte geloofsuitspraak noodig om het verschil te toonen? Sterker, de „andere gesteldheid des harten" behoort o.i. niet slechts onzichtbaar aanwezig te zijn, maar mag niet meer dan een geloofsstuk zijn: d.w.z. slechts zichtbaar voor den geestelijken mensch.

Zoo achtte deze vraagsteller een lied als „Mooi lieverdje" ten onrechte in dezen bundel opgenomen; vermoedelijk al te zeer wereldsch. Geen eigen stijl, geen eigen taal. Het lied bevat een uitnodiging van een avontuurlijken jongeman, die een meiske voorstelt samen een grachtje mee om te loopen en dan in een kroegje te duiken. Het meiske, ze kon zóó lid zijn van „Tryfosa", denkt aan het zevende gebod en antwoordt royaal: wegwezen, naarling, en nooit meer terugkomen! Zit daar geen stuk profetie in? Leeren onze jongeluit zóo'n lied niet haarfijn het verschil tusschen goed en kwaad? Ons dunkt: de meeste liefdesliederen van vandaag missen dezen frisschen smaak. En zoo hebben wij, met Hullebroek, „dat Marleentje genomen bij d'r hand. En Marleentje, Marleentje vond het plezant"....., vooral dat ds G. Visser in de Kamper Kerkbode op slag alle gefronste voorhoofden van oudere broeders toezong: zoo is het u vroeger toch ook vergaan?

Want Marleentje, (ze heeft in haar Groningschen tijd trouw catechisatie ge'open) vond dit liedje zeer geslaagd, en héél niet ongeestelijk; net zoo min als ze haar ongeloovig buurmeiske een steek vromer gaat achten, wanneer het wicht van Sinterklaas tot Oudejaan kerstversjes loopt te zingen.....

D. W. L. MILO.

Adv

In Jou artikel, a den wint men, die kunnen het leve prof. Ba sen op z en mijne ter, het bij het ten te moete zwijgen komt dan

„als ee gebore mensche het en dat v overva heen E uitspre staat l gebeur dat H eindig. Die gen ge ook ge en ze omuitge als wij

Terech 26 Jan, niets me inplaats in Japan Spier, de van dit is begrip pijnlijk a van onz wordt, te wijkinger 23 Febr.

Nu, ni dr Praan bladzijde Dijk, de bewijzen, terwijl hi ley-Jone centra z Davinck: we terug halve an de myste terfeeste venden T vereering tegenove van de door inv krachten lijke lev tot activ nende kn tot nieu is hier g genade z weg' vir weg. Ova dom — d de prof. dat bij e geheim v komt op

Nog e onbegrip hooren b vochten verder de Maar e lid gepo De Bond heeft het G. Visser „concour schen tel